

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра педагогіки та гуманітарних дисциплін

ПОГОДЖЕНО:

Начальник кафедри,
кандидат педагогічних наук, доцент
Разумейко Н.С.

«29» серпня 2019 р.

СИЛАБУС

навчального курсу «Основи педагогіки»

Спеціальність 081 «Право»

форма навчання: денна

РОЗРОБНИК:

професор кафедри,
кандидат педагогічних наук, доцент
Дрижак В.В. _____

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри педагогіки та
гуманітарних дисциплін

Протокол № 12 від «29» серпня 2019 р.

Кредити та кількість
годин:

3 кредити ECTS; години: 18 - лекцій, 18-
семінарських, 8-практичних занять та 46 -
самостійна робота.

Чернігів 2019

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості та закономірності здійснення навчально-виховної діяльності в різних закладах освіти.

Навчальний курс «Основи педагогіки» є дисципліною, яка тісно пов'язана із знаннями, які здобувачі вищої освіти отримують під час вивчення філософії, історії, логіки, загальної психології, основ наукових досліджень, інформатики та інших.

Знання та уміння отримані здобувачами вищої освіти під час вивчення даного предмету будуть сприяти більш творчому та раціональному підходу до навчання, виконання індивідуальних навчальних та дослідницьких завдань, написання рефератів, курсових робіт.

Педагогіка як наука вирішує свої завдання не ізольовано, а в тісному взаємозв'язку з іншими науками, використовуючи їхні досягнення в суміжних із педагогікою галузях. Будучи наукою суспільною, педагогіка тісно пов'язана з такими науками, як психологія, філософія, історія, етика, естетика, економіка, соціологія, менеджмент та ін.

Щоб правильно навчати і виховувати особистість, досягнути в цьому позитивних результатів, необхідно знати біологічні закономірності росту і розвитку людського організму. Тому педагогіка тісно пов'язана з анатомією і фізіологією людини, особливо з фізіологією вищої нервової діяльності. Містком між ними є вікова психологія, яка розкриває вікові особливості формування і розвитку психіки людської особистості.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогіки» є формування у курсантів та студентів денної форми навчання знань про значення, сутність і специфіку навчально-виховної діяльності в різних закладах освіти, форми, методи, засоби виховання та навчання, формування умінь та навичок застосувати знання на практиці в процесі навчання в академії;

стимулювання їх до оволодіння теоретико-методологічними основами сучасної педагогічної науки.

Навчальна дисципліна «Основи педагогіки» має сприяти оволодінню здобувачами вищої освіти теоретичними засадами педагогічної науки, практичними вміннями, навичками та професійними якостями. Вона дає змогу зрозуміти зв'язок педагогічних явищ із суспільно-культурними відносинами епохи і країни, формує історичну перспективу, дозволяє глибоко, критично і всебічно оцінити стан освітніх і педагогічних систем та тенденцій сучасності, формує живе зацікавлення педагогічними проблемами, прищеплює культ педагогічних традицій, служить засобом формування почуття патріотизму.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Основи педагогіки» є:

- ознайомлення здобувачів вищої освіти із сучасними формами навчання, виховання, педагогічними концепціями, основними шляхами та закономірностями історичного розвитку освіти і педагогічної думки;
- ознайомлення здобувачів вищої освіти з методом конкретно-історичного аналізу педагогічних явищ і фактів, формування вміння критично використовувати елементи педагогічної спадщини минулого;
- свідоме і творче засвоєння педагогічних знань як знань дієвих, закріплених у практичній діяльності здобувачів вищої освіти, формування вмінь і навичок творчо вирішувати конкретні навчально-виховні завдання, здатності до педагогічного осмислення процесів навчання, виховання і розвитку;
- розвиток у здобувачів вищої освіти творчого педагогічного мислення, формування вмінь самостійно поповнювати знання;
- навчання здобувачів вищої освіти творчому підходу до визначення оптимальних дій у нестандартних педагогічних ситуаціях, розвиток вміння висловлювати власні думки щодо окремих теоретичних положень та їх реалізації на практиці;
- розвиток умінь педагогічної техніки, педагогічного прогнозування, відповідного стилю поведінки і спілкування;

- розкриття змісту і технології реалізації принципів, методів, форм навчання та виховання;
- розширення у здобувачів вищої освіти загальнопедагогічного світогляду.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти, вивчивши курс, повинні володіти певними компетентностями, зокрема:

- знати:

- основні категорії педагогіки, їх становлення і розвиток;
- теоретичні засади навчання, виховання і розвитку людської особистості;
- суть, історію розвитку, сучасні проблеми дидактики;
- зміст освіти у національній школі;
- суть, мету і компоненти процесу навчання, його закономірності, принципи, методи та форми;
- суть, специфіку, компоненти і рушійні сили процесу виховання;
- зміст процесу виховання в сучасній школі;
- специфіку виховання особистості в колективі і методи виховання;
- засади управління навчально-виховним закладом;
- тенденції розвитку зарубіжної і української педагогічної думки та практики;

- вміти:

- • планувати і здійснювати педагогічну діяльність, аналіз її результатів, усвідомлюючи мету та завдання навчально-виховного процесу відповідно до педагогічних закономірностей і принципів;
- чітко визначати і використовувати оптимальні зміст, форми та методи навчально-виховної роботи з метою всебічного розвитку особистості;

- вивчати колектив, особливості і закономірності розвитку особистості, здійснювати педагогічні впливи на засадах гуманізації навчально-виховного процесу;
- підвищувати власну педагогічну культуру, використовувати кращі надбання педагогічної науки і практики, проводити педагогічні дослідження, працювати творчо, брати активну участь у пропаганді педагогічних знань;
- вивчати і впроваджувати елементи передового педагогічного досвіду, використовувати у навчально-виховному процесі сучасні педагогічні технології;
- сприяти національно-культурному відродженню сучасної школи.

Досягти окресленої мети та виконати всі завдання, передбачені програмою курсу, допоможе здобувачам вищої освіти даний силабус.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тематичний план

№ тем и	Найменування тем	Загальний	Обсяг аудиторного часу, акад. год.				Обсяг СР
			Всього	З них			
				Л	СЗ	ПЗ	
1.	Поняття про педагогіку як науку	10	6	4	2	-	4
2	Система і зміст освіти в Україні	10	4	2	2	-	6
3	Закономірності та принципи навчального процесу	10	4	2	2	-	6
4	Технології, стилі та методи навчання	12	6	2	2	2	6
5	Форми і засоби навчання	12	6	2	2	2	6
6	Закономірності та принципи виховного процесу	10	4	2	2	-	6
7.	Методи та форми виховання	12	6	2	2	2	6
8.	Основні напрями виховання	14	8	2	4	2	6
	Всього за семестр	90	44	18	18	8	46

4. ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Готуючись до семінарського заняття Ви маєте підготувати конспект відповідей на питання для обговорення, що знаходяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту відповідей навсі (!) питання та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання високих балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, відмова відповідати, навіть за умови вашої присутності на семінарському занятті, оцінюється в 0 балів.

Можливі види навчальної роботи на семінарському занятті:

1. Перевірка виконання домашніх завдань.
2. Обговорення навчальних питань, або тестова перевірка знань,
3. Письмова самостійна чи контрольна робота.
4. Розв'язування задач та виконання вправ.
5. Виступи з рефератами.

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ НА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТТЯХ

Тема 1. Поняття про педагогіку як науку

1. Поняття, предмет, об'єкт педагогіки.
2. Основні категорії педагогіки.
3. Основні функції педагогіки.
4. Основні завдання педагогіки.
5. Основні стадії розвитку педагогіки.
6. Основні галузі педагогіки та їх складові.

Тема 2. Система і зміст освіти в Україні

1. Правові та організаційні засади освіти в Україні.
2. Зміст освіти в Україні. Державні нормативні документи, що визначають

зміст освіти.

3. Види освіти в Україні.
4. Структура освіти в Україні.
5. Форми здобуття освіти в Україні.
6. Принципи освітньої діяльності в Україні.
7. Стандарти освіти, освітні програми, кваліфікації.
8. Характеристика основних рівнів та типів закладів освіти.

Тема 3. Закономірності та принципи навчального процесу

1. Дидактика як складова частина педагогіки.
2. Сутність та структура педагогічного процесу.
3. Функції процесу навчання.
4. Поняття та особливості педагогічної технології. Класифікація технологічних одиниць.
5. Закономірності процесу навчання.
6. Принципи організації процесу навчання.

Тема 4. Технології, стилі і методи навчання

1. Поняття та класифікація технологій навчання.
2. Характеристика традиційних технологій навчання.
3. Характеристика іноваційних технологій навчання.
4. Поняття та характеристика стилів навчання.
5. Поняття та класифікація основних методів навчання.
6. Характеристика словесних методів навчання.
6. Характеристика наочних методів навчання.
7. Характеристика практичних методів навчання.

Тема 5. Форми і засоби навчання

1. Поняття та класифікація основних форм процесу навчання.
2. Характеристика основних форм процесу навчання.
3. Поняття та характеристика основних засобів процесу навчання.

Тема 6. Закономірності та принципи виховного процесу

1. Поняття та характеристика процесу виховання
2. Суть, функції, етапи і принципи самовиховання.
3. Суть, функції, етапи і принципи перевиховання
4. Основні закономірності виховання.
5. Основні принципи виховання
6. Результати процесу виховання

Тема 7. Методи і форми виховання

1. Класифікація та характеристика методів виховання.
2. Характеристика методів формування свідомості особистості.
3. Характеристика методів формування суспільної поведінки особистості.
4. Характеристика методів стимулювання діяльності й поведінки.
5. Характеристика методів контролю й аналізу ефективності виховання.
6. Класифікація основних форм організації виховного процесу.
7. Характеристика основних форм організації виховного процесу

Тема 8. Основні напрями виховання.

1. Мета, завдання та характеристика національного виховання
2. Мета, завдання та характеристика розумового виховання.
3. Мета, завдання та характеристика морального виховання
4. Мета, завдання та характеристика статевого виховання і підготовка молоді до сімейного життя.
5. Мета, завдання та характеристика правового виховання.
6. Мета, завдання та характеристика антинаркогенного виховання.
7. Мета, завдання та характеристика екологічного виховання.
8. Мета, завдання та характеристика трудового виховання.
9. Мета, завдання та характеристика економічного виховання.
10. Мета, завдання та характеристика естетичного виховання.
11. Мета, завдання та характеристика фізичного виховання.

V. ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ЩОДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. Поняття про педагогіку як науку

1. Вивчити та законспектувати питання «Логіка і методи педагогічних досліджень», скориставшись такою літературою: Степанов О.М. Основи психології і педагогіки: навч. посіб./ О.М. Степанов, М.М. Фіцула.- 3-тє вид., доповн. – К.: Академвидав, 2012. – С. 259 -267.
2. Вивчити та законспектувати питання «Міжпредметні зв'язки педагогіки», скориставшись такою літературою: Степанов О.М. Основи психології і педагогіки: навч. посіб./ О.М. Степанов, М.М. Фіцула.- 3-тє вид., доповн. – К.: Академвидав, 2012. – С. 256-259.
3. Скласти глосарій із 10 слів.

Тема 2. Система і зміст освіти в Україні

1. Вивчити матеріали лекції.
2. Доповнити конспект лекції необхідним навчальним матеріалом згідно плану семінарського заняття та методичних вказівок до нього.
3. Підготувати реферати на запропоновані теми і виступити з ними на семінарському занятті.
4. Складіть глосарій термінів та понять даної теми із 10 слів.

Тема 3. Закономірності та принципи навчального процесу

1. Вивчити матеріали лекції.
2. Доповнити конспект лекції необхідним навчальним матеріалом згідно плану семінарського заняття та методичних вказівок до нього.
3. Підготувати реферати на запропоновані теми і виступити з ними на семінарському занятті.
4. Складіть глосарій термінів та понять даної теми (10 - 15 слів).

Тема 4. Технології, стилі і методи навчання

1. Повторити матеріали лекції та рекомендовану літературу.

2. Доповнити конспект лекції навчальним матеріалом, необхідним для виконання на практичному занятті завдання № 1.

Завдання 1. Провести дослідження на тему: "Оптимальне співвідношення проблемного і догматичного навчання у вивченні різних дисциплін у різних класах загальноосвітньої школи". Обґрунтуйте власну концепцію.

3. Підготуватись до виконання творчого завдання.

Творчі завдання:

1. Запропонуйте поєднання найбільш ефективних методів навчання для формування в учнів теоретичних знань, охарактеризуйте їх.

2. Запропонуйте поєднання найбільш ефективних методів навчання для формування в учнів фактичних знань, охарактеризуйте їх.

3. Запропонуйте поєднання найбільш ефективних методів навчання для формування в учнів практичних умінь і навичок, охарактеризуйте їх.

4. Запропонуйте поєднання найбільш ефективних методів навчання для розвитку в учнів абстрактного, словесно-логічного мислення, охарактеризуйте їх.

5. Запропонуйте поєднання найбільш ефективних методів навчання для розвитку в учнів наочно-образного мислення, охарактеризуйте їх.

6. Запропонуйте поєднання найбільш ефективних методів навчання для розвитку в учнів самостійності мислення, охарактеризуйте їх.

7. Запропонуйте поєднання найбільш ефективних методів навчання для розвитку в учнів пізнавальних інтересів, охарактеризуйте їх.

Тема 5. Форми і засоби навчання

1. Повторити матеріали лекції.

2. Доповнити конспект лекції необхідним навчальним матеріалом для виконання завдань на практичному занятті.

3. Складіть глосарій термінів та понять даної теми (10 слів).

Тема 6. Закономірності та принципи виховного процесу

1. Повторити матеріали лекції.

2. Доповнити конспект лекції необхідним навчальним матеріалом для виконання завдань на практичному занятті.

3. Складіть глосарій термінів та понять даної теми (10 слів).

Тема 7. Методи і форми виховання

1. Вивчити матеріали лекції.
2. Доповнити конспект лекції необхідним навчальним матеріалом згідно плану семінарського заняття та методичних вказівок до нього.
3. Підготувати реферати на запропоновані теми і виступити з ними на семінарському занятті.

Тема 8. Основні напрями виховання.

1. Повторити матеріали лекції.
2. Доповнити конспект лекції необхідним навчальним матеріалом.
3. Складіть глосарій термінів та понять даної теми (10 слів).

Практичні завдання і теми для самостійних досліджень

1. Обґрунтуйте, чому класно-урочна система є головною. Встановіть її переваги і недоліки.
2. Поясніть, чим зумовлений поділ уроків на типи. Спробуйте запропонувати і обґрунтувати власні критерії класифікації типів уроків і аудиторних занять.
3. Поясніть взаємозв'язок мети, типу, змісту навчального матеріалу, структури навчальних занять.
4. Уявіть, що ви маєте провести певний урок у школі. Обґрунтуйте послідовність дій у процесі підготовки до нього.
5. Поясніть, чим зумовлений поділ уроків на типи. Спробуйте запропонувати і обґрунтувати власні критерії класифікації типів уроків і аудиторних занять.
6. Поясніть взаємозв'язок мети, типу, змісту навчального матеріалу, структури навчальних занять.
7. Підготуйте огляд газети «Освіта», присвячений застосуванню різних методів навчання в школі.
8. Уявіть, що ви маєте провести певний урок у школі. Обґрунтуйте

послідовність дій у процесі підготовки до нього.

9. Доведіть взаємозумовленість і взаємозв'язок різних методів і форм виховання.
10. Проаналізуйте взаємозв'язок між масовими, груповими й індивідуальними формами виховної роботи.
11. Пригадайте, які заохочення і покарання вчителі застосовували до вас під час навчання у школі і який виховний ефект вони мали.
12. Психологи поділяють учнів на дві основні категорії: школярі з колективістичними нахилами і школярі індивідуалістичного складу. Якщо учні "випадають" з колективу, то для чого потрібно робити всіх колективістами, силоміць змінювати природу дитини, її особисті якості? Яка Ваша думка з цього приводу? Наведіть аргументи "за" і "проти".
13. Проаналізуйте вплив гуманітарних і природничих знань на формування світогляду молоді.
14. Доведіть необхідність дотримання у виховному процесі взаємозв'язку між напрямками виховання.
15. Доведіть необхідність єдності та взаємозв'язку у формуванні моральної свідомості й поведінки.
16. Розкрийте вплив трудової діяльності на інтелектуальний розвиток особистості школяра.
17. На прикладі виховної роботи однієї зі шкіл виявіть, яким напрямкам змісту виховання надається перевага і чому. Чи виправданий такий підхід із педагогічної точки зору?
18. Наведіть факти взаємовпливу фізичного виховання та інших напрямів всебічного розвитку особистості.

VI. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного есе обсягом до 5 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою погодженою з викладачем. При написанні есе доцільним буде скористатись порадами за посиланням: <https://zno.if.ua/?p=985>

Тематика есе:

Тема 1. Поняття про педагогіку як науку

1. Виникнення виховання й освіти у процесі розвитку світової цивілізації.
2. Формування основних напрямків у процесі розвитку педагогічної думки.
3. Історія становлення педагогіки як науки.
4. Історія становлення класичної європейської педагогіки.
5. Історія українського шкільництва та педагогіки.
6. Основні напрями сучасної зарубіжної педагогіки.
7. Логіка та методика науково-педагогічних досліджень.
8. Педагогіка як теорія і практика професійної діяльності в освітньо-виховному процесі.
9. Поняття цілісного педагогічного процесу.

Тема 2. Система і зміст освіти в Україні

1. Аналіз змісту основних нормативних документів, що визначають зміст освіти в Україні..
2. Історичні аспекти розвитку освіти в Україні. Освіта в Україні в XX столітті.
3. Зміст загальної середньої освіти в Україні.
4. Система контролю за рівнем засвоєння змісту освіти.
5. Наукові основи управління освітою.

6. Планування та методична робота в школі.
7. Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності.
8. Перспективи розвитку освіти в Україні.

Тема 3. Закономірності та принципи навчального процесу

1. Дидактика як складова частина педагогіки.
2. Дидактичні теорії та концепції навчання.
3. Контроль за рівнем засвоєння знань та умінь у процесі навчання.
4. Оцінювання результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів.
5. Методи і форми контролю знань.

Тема 4. Технології, стилі і методи навчання в сучасній школі

1. Традиційні технології навчання.
2. Інноваційні технології навчання.
3. Екстернат, модульне та дистанційне навчання.
4. Характеристика та особливості основних методів навчання.

Тема 5. Форми і засоби навчання у вищій школі

1. Характеристика основних організаційних форм навчання.
2. Форми навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах.
3. Характеристика та особливості лекційно-практичної та семінарської системи навчання.
4. Додаткові форми організації навчання.
5. Індивідуальні завдання у вищій школі.
6. Функції і характеристика основних видів засобів навчання.

Тема 6. Закономірності та принципи виховного процесу

1. Теорія виховання як розділ педагогіки.
2. Специфіка, рушійні сили та етапи виховного процесу.
3. Поняття, умови самовиховання.

4. Етапи і прийоми самовиховання.
5. Суть та умови перевиховання.
6. Етапи і принципи перевиховання.
7. Роль вчителя у формуванні всебічно розвинутої особистості школяра.
8. Роль класного керівника у формуванні всебічно розвинутої особистості школяра.
9. Педагогічне спілкування як засіб впливу на особистість учня.

Тема 7. Основні методи та форми виховання

1. Методи формування свідомості.
2. Методи формування суспільної поведінки.
3. Методи стимулювання діяльності і поведінки.
4. Методи контролю і аналізу ефективності виховання.
5. Характеристика масових, групових та індивідуальних форм виховного процесу.

VII. VII. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ ТА ЯКОСТІ

НАВЧАННЯ

Методи контролю навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти

Під час вивчення курсу «Педагогіка» використовуються такі методи контролю:

- **методи усного опитування** (індивідуальне, фронтальне та ущільнене, комбіноване опитування);
- **методи письмового опитування** (самостійна, контрольна робота, термінологічний диктант);
- **методи тестового опитування** (індивідуальне, фронтальне тестування);
- **методи програмованого контролю** (комп'ютерний тестовий контроль);

- *методи практичної перевірки* (вирішення ситуаційних та рольових задач);
- *методи самоконтролю і самооцінки.*

ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

З метою перевірки якості навчання курсантів (студентів), слухачів та відповідності їх підготовки вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця здійснюються контрольні заходи, які включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних занять з метою одержання поточної інформації про якість засвоєння навчального матеріалу, управління навчальним процесом, удосконалення методики проведення занять та конкретизації самостійної роботи слухачів.

Основними формами перевірки знань, вмінь, навичок курсантів (студентів), слухачів є: - усне опитування, контрольна робота, тестування, спостереження за діями слухачів при виконанні ними практичних завдань, нормативів, тестів, вправ та інше.

Якість засвоєння навчального матеріалу, знань, умінь і навичок оцінюється:

- за шкалою вищого навчального закладу (100 – бальною шкалою);
- шкалою EGTS;
- за національною шкалою.

Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять і система оцінювання рівня знань визначаються відповідними дидактичними матеріалами, затвердженими кафедрою.

Бали, отримані курсантами (слухачами, студентами) під час поточного контролю, виставляються до журналу обліку роботи академічної групи.

За шкалою вищого навчального закладу (100 – бальною шкалою)

оцінювання здійснюється таким чином:

Схема нарахування балів

Аудиторна робота, поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий контроль	Підсумкова максимальна кількість балів
Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	Т.6	Т.7	Т.8	Залік	100
6 - 9	5 - 8	5 - 8	9 - 15	9 - 15	5 - 8	9 - 15	12- 22	0-40	
60 - 100									

Оцінювання за національною шкалою (4-бальною шкалою).

Оцінка "**відмінно**" ставиться, коли курсант (студент), слухач показує глибокі знання програмного матеріалу, логічно його викладає, швидко приймає рішення в процесі виконання практичних завдань.

Оцінка "**добре**" ставиться в тому випадку, коли курсант (студент), слухач знає програмний матеріал, не допускає суттєвих помилок при відповіді на питання, правильно приймає рішення на практичних заняттях.

Оцінка "**задовільно**" ставиться в тому випадку, коли курсант (студент), слухач знає тільки основний матеріал, на поставлені питання відповідає, але при цьому не засвоїв деталі завдання, потребує уточнюючих питань.

Оцінка "**незадовільно**" ставиться в тому випадку, коли курсант (студент), слухач виявляє незнання більшої частини програмного матеріалу.

Таблиця відповідності шкал оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії підсумкового оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою
					залік
1	2	3	4	5	6
90-100	A	відмінно	Курсант (слухач, студент) виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	зараховано
82-89	B	дуже добре	Курсант (слухач, студент) вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	

75-81	C	добре	Курсант (слухач, студент) вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок		
64-74	D	задовільно	Курсант (слухач, студент) відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	
60-63	E	достатньо	Курсант (слухач, студент) володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторно	Курсант (слухач, студент) володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивний)	не зараховано

		складання семестрового контролю		
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Курсант (слухач, студент) володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	

Критерії оцінювання знань і вмінь курсант (студент), слухач .

1. Знання матеріалу лекції та глосарію по темі – (1тема + 10 слів) – 1 бал, всього не більше 8 балів.
2. Підготовка тез виступів на семінарському занятті – 2 пит.- 1 бал, всього не більше 14 балів.
3. Виступ на семінарському занятті – 1пит. 1-2 бали, всього не більше 14 балів.
4. Підготовка індивідуально виконаних завдань (рефератів) – 1 реф.- 1- 2 бал, всього не більше 6 балів.
5. Захист індивідуально виконаних завдань (рефератів) – 1 реф.- 1- 2 бал, всього не більше 6 балів.
6. Виконання завдання на практичному занятті 1 завдання – 1 - 2 бали,

всього не більше 8 балів.

7. Виконання та захист індивідуального навчально-дослідного завдання - 2 – 8 балів, всього не більше 8 балів.
8. Контрольна робота - 0 – 8 балів, всього не більше 14 балів.
9. Термінологічний диктант - 0-4 бали, всього не більше 10 балів.
10. Тематичне тестування – 0 - 4 бали, всього не більше 12 балів.
11. Підсумкове тестування або усне опитування – 0 - 40 балів.

Всього: $(1+2+3+4+5+6+7+8+9+10) = 60-100$ балів (*здобувач вищої освіти залік отримує автоматично*) або $(1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11) = 60-100$ балів (*здобувач вищої освіти складає залік*).

Якщо здобувач вищої освіти набирає менше 35 балів до заліку не допускається.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку, в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені розкладом занять.

Залік - це форма підсумкового контролю, який полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів завдань на семінарських заняттях та під час самостійної роботи.

Питання до заліку

1. Виникнення виховання й освіти у процесі розвитку світової цивілізації.
2. Історія становлення педагогіки як науки. Стадії розвитку педагогіки.
3. Історія становлення класичної європейської педагогіки.
4. Предмет, об'єкт, основні завдання, функції та категорії педагогіки.
5. Джерела та аспекти педагогіки.
6. Система педагогічних наук. Галузі і міжпредметні зв'язки педагогіки.

7. Основні напрями сучасної зарубіжної педагогіки.
8. Загальна характеристика методів науково-педагогічних досліджень.
9. Поняття цілісного педагогічного процесу.
10. Правові та організаційні засади освіти в Україні. Державні нормативні документи, що визначають зміст освіти .
11. Історичні аспекти розвитку освіти в Україні. Принципи освітньої діяльності.
12. Зміст і рівні освіти.
13. Види освіти.
14. Форми здобуття освіти.
15. Система контролю за рівнем. засвоєння змісту освіти .
16. Характеристика основних типів закладів освіти.
17. Наукові основи управління освітою.
18. Планування роботи в школі. Методична робота в школі.
19. Технології системи навчання.
20. Перспективи розвитку освіти в Україні.
21. Дидактика як складова частина педагогіки.
22. Сутність та структура процесу навчання. Функції навчального процесу.
23. Закономірності процесу навчання.
24. Принципи організації процесу навчання.
25. Дидактичні теорії та концепції навчання.
26. Методи і форми контролю знань.
27. Класифікація технологій. Традиційні технології навчання.
28. Інноваційні технології навчання.
29. Види навчання. Стили навчання.
30. Класифікація методів навчання.
31. Характеристика та особливості основних методів навчання.
32. Загальна класифікація основних форм навчання.
33. Характеристика основних організаційних форм навчання.
34. Основні засоби процесу навчання.
35. Функції і характеристика основних видів засобів навчання.

36. Теорія виховання як розділ педагогіки.
37. Поняття про процес виховання. Особистість як предмет виховання.
38. Специфіка, рушійні сили та етапи виховного процесу.
39. Поняття про основні напрями і зміст виховного процесу .
40. Закономірності виховного процесу.
41. Принципи виховного процесу.
42. Поняття, умови, етапи і прийоми самовиховання.
43. Суть, умови, етапи і принципи перевиховання.
44. Основні складові технології виховного процесу.
45. Основні засоби виховання.
46. Класифікація методів виховання.
47. Методи формування свідомості.
48. Методи формування суспільної поведінки. Методи стимулювання діяльності і поведінки.
49. Методи контролю і аналізу ефективності виховання.
50. Поняття та класифікація основних форм виховного процесу.
51. Характеристика масових, групових та індивідуальних форм виховного процесу.
52. Поняття та класифікація основних напрямів виховання.
53. Мета і завдання національного виховання.
54. Розумове та моральне виховання.
55. Сімейне виховання та статеве просвіта.
56. Правове виховання.
57. Трудове, економічне виховання та професійна орієнтація учнів.
58. Екологічне виховання.
59. Естетичне виховання.
60. Фізичне та антинаркогенне виховання. Основи здорового способу життя.

VIII. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Під час вивчення цього курсу, Ви погодились дотримуватись принципів академічної доброчесності, зокрема:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів вищої освіти;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів, студентів, слухачів.

ІХ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Закон України «Про освіту».
2. Закон України «Про вищу освіту».
3. Закон України "Про загальну середню освіту".
4. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність».
5. Степанов О.М. Основи психології і педагогіки: навч. посіб./ О.М. Степанов, М.М. Фіцула.- 3-тє вид., доповн. – К.: Академвидав, 2012. – 528 с.- (Серія «Альма-матер»).
6. Фіцула М.М. Педагогіка : навч. посіб. /М.М. Фіцула. – К.: Академвидав, 2005. – 456 с.
7. Волкова Н.П. Педагогіка : навч. посіб. / Н.П. Волкова.- К.6 ВЦ «Академія», 2001.- 576 с.

Допоміжна:

Курлянд З. Н. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін.; За ред. З. Н. Курлянд. — 2-ге вид., перероб. і доп.. — К.: Знання, 2005 — 399 с.

1. Галузяк В. М. Педагогіка: навч. посіб. / М. І. Сметанський, В. І. Шахов. – Вінниця: РВВ ВАТ “Віноблдрукарня”, 2001. – 200 с.

2. Чайка В. Педагогіка (тестові завдання): навч. посіб. для студ. вищих пед. закладів освіти. /В.Чайка . – Тернопіль: ТДПУ, 2000. – 168 с.
3. Пометун О. Інтерактивні технології навчання : теорія, практика, досвід / Олена Пометун, Лідія Пироженко.- К.: АПН, 2002.- 135 с.
4. Прокопенко І.Ф. Педагогічні технології / І.Ф.Прокопенко, В.І.Євдокімов.- Х.: Колегіум, 2005. – 224 с.
5. Лозниця В.С. Основи психології і педагогіки. - К., 2001.
6. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. - К., 2003.
7. Мойсенюк Н.Є. Педагогіка. - К., 2003.
8. Бандурка О.М. та інш.Основи психології та педагогіки.- Харків, 2003.

Інформаційні ресурси

1. Болонська декларація // www.mon.gov.ua/education/higher/bolon/
2. Загальні відомості про вищу освіту в Україні // www.mon.gov.ua/education/higher/higher
- 3.Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах.
Режим доступу:
<http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnist-u-vishchikh-navchalnikh-akladakh/4688>
- 4.Нормативно-правова база атестації наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації-Режим доступу:
[http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/atestatsiya-kadriv/134-diyalnist/aestatsia-kadriv/5.](http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/atestatsiya-kadriv/134-diyalnist/aestatsia-kadriv/5)